

GAL LASZLÓ:

Béke

„Kimondtam most a szót, hogy **BÉKE**
— fogamról a zománc lepattant,
leírtam most e szót, hogy **BÉKE**
s a ceruzám hegye kitért.“

(Polgár István verséből. „Csillag”,
Budapest, 1950. november.)

1.

Ha békét mondok, narancsot érzek,
aranysárgát, illatost, puhát.
Ha békét mondok, rongyos kis fiún
vastag örömet látok: új ruhát.
Ízek dagadnak a szájamban széjjel,
kalácsot érzek dióval, mézzel,
s mint csokoládét a piciny torkosok,
bemaszatólom nevető arcomat
és belesúgom a teli pincemélybe:
béke . . . béke . . . béke . . .

2.

Üres kamra, korgó gyermekéhek,
hej, be sokszor sirt anyám, az édes . . .
hej, a kenyér, be sokszor volt száraz:
»haját, belét?« — kicsi fiam, válassz.
Elvitte a császár a zsírunkat,
nem érzi a bankár a kínunkat,
nem keserű a boltosnak könnyünk,
nem hallja meg isten, ha könyörgünk.
Urak hordják szép meleg ruhádat,
háborúba elvitték apádat . . .
Itt a kendőm, lent már sokan állnak
tejért, lisztért — kicsi fiam, válassz . . .

Igy töltöttünk a piaci vártán,
két órát én, két órát a bátyám —
négy óra jutott szegény anyámnak . . .

— — — — —
mégis látszott feneke a tálnak.
Sose volt az elég, amit kaptam,
sose mondtam: anyám, be jóllaktam.

3.

Fekete esztendők feketén pörögtek,
ízét se ízleltük jókedvnek, örömmek,
Fekete éjszakán, fekete sorokban,
fekete kín fakadt fekete torokban
s fekete városban fekete düh áradt

— — — — —
lelke is vacogott a sokkos világnak,
kocogtak az utcán keserves falábak,
kiégett szemekben gennyeltek a fények —
kar nélkül öleltek leányt a legények

— — — — —
s akkor nem is mondtuk, csak sirtuk már: béke
s egyszer már hittük is, hittük is, hogy vége.
S azt hittük, ki akkor szint még mindig látott:
pirosra, aranyra festjük a világot.
S hittük: fiúnk-lányunk szép pufókra hízik
— — — — —
meddig is hittük csak? Egy hétig, vagy tizig?

4.

Ha békét mondok, hallok fent a gépet,
s látom szétrepülni lent a hidakat.
Ha békét mondok, fojtó undor éget:
látom elkinzott, tépett magamat.
Beleket gyűjtök, ujjakat, szemeket
lapáttal, csak úgy, mint a szemetet.
Látom magamat, a kintől félig holtan;
légoltalmista voltam.

— — — — —
Egyszer kiástunk egy fiatal legényt,
húszéves lehetett, erős volt, mint a föld.
Azt hittük, él még. Az orvos megnézte:
belül minden csontja ízekre tört.

5.

Ha én békét mondok, úgy is értem: békét.
Leköszörülném én minden késnek élet.
Én a gyerekeknek mesekönyvet adnék,
magam is, magam is csak mesét olvasnék.

Ha én békét mondok, gondolok is békét,
leköszörülném én minden szónak élet.
És a gyerekeknek friss kallácsot adnék,
magam is, magam is kalácsot majszolnék.

6.

Aki békét mond és háború az éhe:
átkozza meg, ha van, fia, lánya, népe.
Két szeme színt soha, soha meg ne lássson,
fusson a lány után görcsös két falábon,
kenyér után nyúljon, hulljon le két karja,
a saját kuttyája veszett dühhe! marja.

Halált, ha könyörög, senki meg ne hallja, —
anyja megtagadja.